

מדרש רבה

תלמוד בבלי

מישראל הִיָּה עוֹשֶׂה דְּבָרִים שְׁלֹא
כָּרְאוּי מוֹלִיכִין אוֹתוֹ אֶל הַדִּין וְמָה
שֶׁהָדִין מִבְּקֵשׁ לַעֲשׂוֹת לְנִשְׁפָּט הִיָּה
הַנִּשְׁפָּט עוֹשֶׂה לַדִּין. אָמַר לָהֶם
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אַתֶּם מְבֹזִים אֶת
שׁוֹפְטֵיכֶם חַיִּיכֶם שְׁאֲנִי מְבִיא
עֲלֵיכֶם דָּבָר שְׁאֵין אַתֶּם יְכוּלִין
לַעֲמֹד בּוֹ. וְאִיזָה זֶה, זֶה הָרָעָב.
שְׁנֵאמַר: וַיְהִי בַיּוֹם שֶׁפֶט הַשּׁוֹפְטִים
וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ.

ג. וַיְהִי בַיּוֹם אַחָז. וְמָה צָרָה הָיְתָה
שָׁם? דְּכָתִיב: אֲרָם מִקֶּדֶם וּפְלִשְׁתִּים
מֵאַחֲזֹר. לְמַלְךְ שְׁמֶסֶר בָּנוּ לְפָדְגוּג

בָּנָיו בְּדַרְכָּיו. וַיְהִי דוֹד לְכָל דְּרָכָיו
מִשְׁכִּיל [וְה' עִמּוֹ] - וַיְהִי שְׂאוֹל
עוֹיֵן אֶת דָּוִד. וַיְהִי כִּי יָשָׁב הַמֶּלֶךְ
בְּבֵיתוֹ - רַק אֶתָּה לֹא תִבְנֶה הַבַּיִת.
וְהִכְתִּיב וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי.
וְתִנָּא: אוֹתוֹ הַיּוֹם הָיְתָה שְׁמִיחָה
לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּיוֹם
שֶׁנִּבְרָאוּ בּוֹ שָׁמַיִם וָאָרֶץ. כְּתִיב
הִכָּא וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְכָתִיב
הֵתָם וַיְהִי בִקְרַיּוֹם אֶחָד? הָא
שָׁכַב נָדָב וְאַבְיָהוּא.

וְהָיָה פְּדָגוּגוֹ שׁוֹנֵא אוֹתוֹ אָמַר אִם אֲנִי הוֹרָגוֹ אֲנִי מִתְחַיֵּב מִיָּתָהּ לְמַלְךְ אֶלָּא
הָרִינִי מוֹשֶׁךְ מִיִּנְקָתוֹ מִמֶּנּוּ וְהוּא מֵת מֵאֲלִיו. כֵּךְ אָמַר אַחָז: אִם אֵין גְּדִיִּים אֵין

פתשגן הכתב

בגמ': עוֹיֵן. עֵינוּ צָרָה בַּהֲצַלַּחְתּוֹ: אוֹתוֹ הַיּוֹם. שֶׁל חֲנוּכַּת הַמִּשְׁכָּן: כְּיוֹם שֶׁנִּבְרָאוּ בּוֹ שָׁמַיִם
וָאָרֶץ. כִּי מִחֲמַתּוֹ שִׁרְתָּה שְׁכִינָה בָּאָרֶץ: בַּמִּדְרָשׁ: הִיָּה הַנִּשְׁפָּט עוֹשֶׂה לַדִּין. מִשְׁפּוֹט
הַשּׁוֹפְטִים דְּרִישׁ לֵה, שֶׁהָיוּ שׁוֹפְטִים אֶת שׁוֹפְטֵיהֶם: אֲרָם מִקֶּדֶם. מִמְּזוֹרַח, נֶלְחַם בִּישְׂרָאֵל בַּיּוֹם
אֶחָז הַמֶּלֶךְ: פְּדָגוּג. אוֹמֵן לְגַדְלוֹ וּלְחַכְמוֹ:

תלמוד בבלי

מדרש רבה

וְהִכְתִּיב וַיְהִי בַשְּׁמוֹנִים שָׁנָה תִּשְׁשִׁים. אִם אֵין תִּשְׁשִׁים אֵין צֶאֱן. אִם
וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה? וְהִכְתִּיב וַיְהִי אֵין צֶאֱן אֵין רוּעָה. אִם אֵין רוּעָה
כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רַחֵל? אֵין עוֹלָם מִתְקַיֵּם. כִּךְ הָיָה אֶחָז
וְהִכְתִּיב וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בִקְרֵי יוֹם סָבוּר וְאוֹמֵר: אִם אֵין קִטְנִים אֵין
גְּדוֹלִים. אִם אֵין גְּדוֹלִים אֵין תִּלְמִידִים. אִם אֵין תִּלְמִידִים אֵין חֲכָמִים. אִם אֵין חֲכָמִים אֵין זְקֵנִים. אִם אֵין
זְקֵנִים אֵין תּוֹרָה. אִם אֵין תּוֹרָה אֵין בְּתִי כְּנִסְיוֹת וּבְתִי מִדְּרָשׁוֹת. אִם אֵין בְּתִי
כְּנִסְיוֹת וּמִדְּרָשׁוֹת אֵין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשֻׁרָה שְׂכִינְתּוֹ בְּעוֹלָם. מָה עָשָׂה?
עָמַד וְנָעַל כָּל בְּתִי כְּנִסְיוֹת וּמִדְּרָשׁוֹת שְׁלָא לְהִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב:
צוּר תַּעֲוִדָה חֲתוּם תּוֹרָה בְּלִמְדִי. רַבִּי הוּנָא בְּשֵׁם רַבִּי אֱלֵעָזָר אָמַר לְמָה נִקְרָא
שְׁמוֹ אֶחָז שְׁאֶחָז בְּתִי כְּנִסְיוֹת וּמִדְּרָשׁוֹת. רַבִּי יַעֲקֹב בְּרַ אֲבָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶחָז
שְׁמַע לָהּ מִן הָדִין קִרְא, דְּכְתִיב: וַחֲכִיתִי לָהּ הַמִּסְתִּיר פָּנָיו מִבֵּית יַעֲקֹב וְקוֹיָתִי
לוֹ. אֵין לָךְ שְׁעָה שֶׁהִיָּתָה קֶשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל כְּאוֹתָהּ שְׁעָה שֶׁנֶּאֱמַר: וְאֲנֹכִי הִסְתַּר
אֶסְתִּיר אֶת פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא עַל כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה וּגו'. וּמֵאוֹתָהּ שְׁעָה קוֹיָתִי
לוֹ. דְּכְתִיב: כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זִרְעוֹ. וְמָה אֶת מוֹעִיל: הִנֵּה אֲנֹכִי וְהִילָדִים אֲשֶׁר

פתשגן הכתב

בגמ': הא שכב. מתו בו ביום: ויהי בשמונים וגו'. נבנה בית המקדש הראשון: ראה יעקב את
רחל. וידע שהיא בת זוגו ויעמיד ממנה זרע ישראל: במד': צור תעודה. קשור העדות, היא
התורה: וחכיתי לה'. ישעיה הנביא קאמר לה, דכיוון שראה הסתרת פנים זו קיווה לה':
דכתיב כי לא תשכח וגו'. סיפא דקרא ד'ואנכי הסתר אסתיר' הנ"ל היא: לאותות ולמופתים.